

ASSOCIACIÓ
INTERNACIONAL DE
**Ciutats
Educadores**

ENTREVISTA

ALCALDE DE BOLONYA

Matteo Lepore

Quins són els reptes a què fa front la seva administració en matèria educativa?

El valor i la riquesa del patrimoni d'experiències que la nostra ciutat pot exhibir en el camp educatiu ens han ajudat a delinear noves polítiques per fer front als reptes que Bolonya, com moltes altres ciutats, enfronta avui. Aquests anys, i en particular després de la pandèmia, hem vist augmentar les fragilitats, la solitud, la sensació d'inseguretat i la por en molts nois i noies, però també en nombroses famílies. Per això, des del primer dia d'aquest mandat, el principi que ha guiat totes les nostres accions ha estat el de "no deixar ningú enrere". Aquest principi s'ha concretat en una sèrie d'intervencions dirigides a enfortir la xarxa de serveis educatius territorials, que en coordinació amb les escoles, estan treballant per prevenir i combatre l'abandonament escolar, i per convertir-les en punt de referència per a tota la comunitat. Vull destacar, per exemple, la iniciativa **Radicalment adolescents**, que representa una nova política pública que estem implementant per tenir cura dels i les adolescents i de les seves famílies. Es tracta de 10 accions acompanyades de més de 10 milions d'euros de finançament per donar resposta concreta i ferma a necessitats identificades amb la participació directa de nois i noies.

Bolonya té una llarga història de participació a la Xarxa Internacional de Ciutats Educadores. Actualment, la ciutat s'ha ofert per coordinar la Xarxa Italiana de Ciutats Educadores. Què pot aportar la ciutat a la xarxa?

Bolonya no només té una llarga història de participació en aquesta estructura de col·laboració permanent entre municipis al voltant de l'educació i la formació, sinó que a més l'AICE, es va constituir com a associació a la nostra ciutat, el 1994.

Malauradament, aquests darrers anys han estat marcats per canvis significatius també a causa de la pandèmia, fet que va provocar l'inevitable debilitament de les xarxes socials, familiars i educatives, a tots els nivells. Per continuar creixent, sempre cal començar amb petits passos, com ara "restaurar" relacions, compartir el compromís de mantenir la xarxa italiana que s'ha debilitat amb el temps, però que es pot i s'ha de reconstruir.

Com a ciutat coordinadora d'aquesta xarxa, el nostre primer compromís és fer un balanç del que les ciutats han fet, a títol individual, fins ara, per compartir un fil conductor que ens guii cap a un moment comú d'intercanvi d'experiències, perquè en una xarxa, tots estem cridats a aportar alguna cosa.

Ens pot explicar alguna experiència o projecte innovador de Bolonya a l'àmbit de l'educació no formal i extraescolar?

Com he esmentat anteriorment, estem duent a terme un procés d'innovació als serveis educatius extraescolars a través del programa "Radicalment adolescents". És una nova política pública que enforteix la participació, la prevenció de l'abandonament escolar, el suport a la parentalitat, la protecció de la salut i el benestar mental i el rol de l'escola pública com a punt de partida de tota política educativa.

Aquests serveis extraescolars són gratuïts i acullen nens, nenes i joves d'entre 6 i 18 anys, oferint-los una àmplia varietat d'activitats, des de suport a l'aprenentatge escolar fins a activitats culturals, lúdiques, esportives i de socialització.

A partir del gener de 2025, totes les escoles d'educació secundària obligatòria de Bolonya estaran obertes a les tardes, gràcies al projecte "Escoles obertes tot l'any" oferint activitats formatives, artístiques, culturals, esportives i d'ensenyament d'italià com a segona llengua. També estaran obertes durant l'estiu, cosa que respon a un enfocament que integra escola i territori, i que pretén donar resposta també a les necessitats de les famílies de conciliar els temps de vida i de treball.

La seva administració ha assumit un compromís concret per millorar la mobilitat urbana. En quina mesura van de la mà la mobilitat, el medi ambient i l'educació en les decisions de l'administració?

Bolonya és la primera ciutat gran d'Itàlia amb límit de velocitat de 30 km/h, una mesura que vam introduir per reduir dràsticament el nombre de morts per atropellament, però també perquè creiem que l'espai públic pertany a tothom i, en particular, a les persones més vulnerables com són els infants i les persones grans. Aquest projecte, més enllà de limitar la velocitat, ofereix una nova visió global de ciutat més segura i sostenible; estem repensant els temps, els espais i els fluxos urbans de la ciutat per adaptar-los a la infància i l'adolescència, garantint espais d'oportunitats i creixement. Per això, hem creat diverses places escolars per a vianants i hem intervingut als carrers propers a les escoles per convertir-los en veritables llocs de socialització, amb la participació dels joves que viuen en aquestes zones. Hem establert unes directrius per dissenyar patis escolars, per transformar-los en llocs d'aprenentatge, sota una lògica innovadora i sostenible d'educació a l'aire lliure. Des del 2019, i malgrat la pandèmia, hem posat en marxa el projecte "**Bolonya es mou de manera sostenible per anar a escola**" per promoure bones pràctiques de mobilitat escolar, que han permès activar diverses "línies" de pedibús i bicibús amb la participació activa de les famílies i les xarxes veïnals.

De quina manera la seva administració dóna suport i promou l'educació psicomotriu i esportiva a la infància i l'adolescència?

L'administració ha creat una mesa ciutadana amb associacions i agrupacions esportives per fomentar iniciatives que promoguin i contrarestin l'abandonament de l'activitat esportiva. Hi ha col·laboracions i projectes amb les escoles que permeten accedir a instal·lacions esportives municipals durant l'horari escolar i extraescolar.

Des de fa dos anys, s'organitza el Dia de l'Esport, una jornada dedicada a la promoció de l'activitat física, pensada com una eina valuosa i eficaç per a la difusió de la cultura del benestar, així com una invitació a portar un estil de vida saludable, des de la infància. L'esdeveniment permet experimentar a l'aire lliure nombroses activitats esportives i assistir a tornejos organitzats.

D'altra banda, el programa **Parcs en moviment** es dirigeix a ciutadans de totes les edats i nivells de preparació física, oferint la pràctica gratuïta d'activitats esportives a espais verds urbans amb l'acompanyament de monitors.

Quines polítiques de la ciutat destacaria a favor de les noves ciutadanes i la inclusió?

A Bolonya, hi ha 60.000 residents estrangers, cosa que representa més del 15% de la població. Si ens centrem en la població infantil, la xifra a les escoles augmenta fins a assolir una mitjana del 30%. La majoria dels nens i joves que assisteixen a les escoles de la ciutat van néixer aquí o hi van arribar fa anys; és a dir que tot el seu procés de creixement i formació s'ha desenvolupat al nostre municipi.

Per aquesta raó, hem modificat l'estatut de la ciutat per permetre atorgar la ciutadania honorària a tots aquests menors que considerem "Bolonyesos des del primer dia", com diu la campanya que vam promoure com a municipi. A més, la nostra administració posa a disposició de les escoles i dels centres d'educació infantil un servei important que consisteix a dotar les escoles de docents de llengua italiana per a estrangers, especialment adreçat a les persones nouvingudes. Amb el servei de mediació lingüística i cultural, ajudem les escoles a posar-se en contacte amb les famílies que tenen necessitats lingüístiques. Durant l'estiu, garantim cursos intensius d'italià, a 20 escoles de la ciutat, per a tots els estudiants que necessiten aprendre l'idioma. És una inversió important i no puntual, que ja forma part dels serveis estructurals del municipi.

A més, el desembre de 2022, l'Ajuntament de Bolonya va aprovar un Pla d'Acció per una ciutat antiracista i intercultural. Es tracta d'un document que fixa les directrius principals per desenvolupar les polítiques de l'administració amb l'objectiu de fer de Bolonya una ciutat intercultural i antiracista. Aquest pla és el resultat d'un treball participatiu amb les comunitats i les associacions. Un dels fruits d'aquest treball va ser establir objectius compartits en diversos sectors, inclòs l'educatiu, per desenvolupar competències i enfortir les accions interculturals i la lluita contra la discriminació, a la comunitat educativa. Aquest és un pilar que orienta el complex treball de gestió i valorització de les diferències en una ciutat plural com la nostra.

Com generar oportunitats educatives i formatives per a la població, en particular per als més petits?

Bolonya sempre s'ha caracteritzat per la seva àmplia oferta d'oportunitats educatives, formatives i lúdiques adreçades a la infància. Nombroses entitats locals (fundacions, associacions i el propi ajuntament) col·laboren per crear oportunitats importants que permetin als nens i nenes gaudir de la ciutat, conèixer la seva història i els seus llocs més emblemàtics, creant moments de creixement i enriquiment cultural.

A més, Bolonya és reconeguda internacionalment per acollir la [Fira del Llibre Infantil](#) i el festival [Il Cinema Ritrovato](#). Per reforçar aquests importants esdeveniments i fer-los arribar al conjunt de la ciutadania, des de fa anys organitzem la iniciativa [BOOM! Créixer amb els llibres](#), un festival de llibres i il·lustració infantil organitzat per l'ajuntament i l'àrea metropolitana, abans, durant i després de la Fira del Llibre Infantil, amb un programa d'activitats variat, com exposicions, tallers, projeccions i trobades adreçades a nens i nenes, escoles i famílies. Paral·lelament, la Cinemateca proposa el [Cinema Ritrovato Kids & Young](#), amb una programació exclusiva que permet als més petits descobrir obres mestres i rareses del cinema del passat i del present.

Bolonya és una de les ciutats italianes signants del Pacte dels Municipis per la Igualtat i Contra la Violència de Gènere. Podria destacar alguna acció en aquest àmbit?

Com a signants del [Pacte d'alcaldes per la igualtat i contra la violència de gènere](#), la nostra administració es compromet a dissenyar i promoure polítiques públiques que redueixin les disparitats i garanteixin el respecte de les diferències. Per fer front a les creixents desigualtats, que la crisi pandèmica ha accentuat, una acció innovadora que el municipi ha promogut a nivell metropolità és el Pla per a la Igualtat de Gènere 2021-2026. A través d'aquest instrument es defineixen accions i es dediquen recursos per a la promoció, la sensibilització i la concreció de la igualtat en cinc àmbits específics: el treball remunerat, el treball no remunerat, la lluita contra la violència de gènere, la cultura de la igualtat i el combat a les discriminacions múltiples. Més recentment, el municipi ha desenvolupat una eina per estimular i difondre l'ús d'un llenguatge inclusiu, que respecti les diferències de gènere. Es tracta de la guia ["Paraules que marquen la diferència. Escriure i comunicar respectant les diferències de gènere"](#) que té com a objectiu fer que el llenguatge administratiu sigui més inclusiu i accessible, reduint les distàncies amb la ciutadania.

Aviat començarà la construcció del Museu dels Nens i Nenes, una fàbrica lúdica d'experiències i coneixements on els petits visitants podran aprendre fent, experimentant, manipulant i jugant. Per què aquesta aposta per part de la ciutat?

El que s'està creant a Pilastre, juntament amb la Biblioteca Luigi Spina i la Casa Gialla, serà un nou pol cultural de rellevància nacional dedicat a la infància. Un equipament que vol donar resposta a les noves necessitats d'un territori en profunda transformació, valent-nos de la rica tradició pedagògica de la nostra ciutat. La inspiració prové dels Children's Museums, institucions culturals presents a tot el món que busquen estimular la curiositat del públic infantil i motivar l'aprenentatge per la via de l'experimentació. A través d'un concurs internacional de disseny, es va seleccionar el projecte guanyador, que té en compte tant les prioritats de la visió museística com els suggeriments sorgits d'un procés participatiu realitzat al territori. A més, a través del concurs "Com vols que es digui?", es va convidar a nens i nenes de la ciutat a enviar les seves propostes per triar el nom d'aquest nou equipament emblemàtic.

Per què la participació ciutadana ha estat i continua sent un pilar important del seu mandat?

Crec fermament en una política del "nosaltres", que compregui escoltar i treballar amb la contribució de tots i totes en benefici de la comunitat. Per això, penso que la participació és fonamental, és el motor que impulsa la nostra democràcia. Perquè participació significa responsabilitat i compromís amb la ciutat i la comunitat, en benefici del bé comú. Des d'aquesta perspectiva, el nostre municipi ha incorporat al seu Estatut, de manera pionera a Itàlia, el model d'administració compartida, mitjançant el qual es posen en marxa col·laboracions amb els agents socials i els recursos del territori.

El Reglament inclou formes de col·laboració i recolza i afavoreix processos estructurals i sostenibles de programació i disseny conjunt entre l'Administració i les entitats del Tercer Sector, les associacions independents i altres agents socials sense ànim de lucre. A través del Nou Pacte per l'Administració Compartida, l'Ajuntament reconeix el valor de les forces vives del territori, sovint representades per entitats més petites i menys estructurades, en el desenvolupament futur de la ciutat, garantint-los reconeixement i suport. Des del 2017, es realitza el Pressupost Participatiu, una eina de democràcia directa que permet a la ciutadania proposar, idear, votar i co-dissenyar propostes per als seus barris, que després es financen i es duen a terme.